

Δαυίδ Κουρηνός. Αρ. 2366. Τραπέζοντες
4446

ὄρα Ἰννας Τ. 9. 5 2366

ΘΕΟΔΩΡΑ
ΠΡΙΓΚΗΠΙΣΣΑ Ψ ΠΟΝΤΩ
ΣΟΥΛΤΑΝΑ Ε ΑΝΑΤΟΛΗΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ χθεσινῶ)

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ τελευταῖος βασιλεὺς τῆς Τραπεζούντος μετὰ τὴν οἰκογενεῖάν του, τοὺς εὐγενεῖς καὶ τοὺς ἀξιωματούχους του, ἔφθασεν εἰς τὸ Βυζάντιον καὶ μετὰ ὀλιγοήμερον ἐκεῖ διαμονὴν ἀπεστάλη εἰς τὸν ὀριστικὸν τόπον τῆς ἐξορίας του, εἰς τὰς ὑπαρείας τοῦ Μέλανος Ὀρους («Καρά Μπαλκάν») παρὰ τὸν παραπόταμον τοῦ Ἐθρου Τόνζον ἢ Τζούντζα, ὅπου περὶ ἐκείνην ἀπὸ τὸν Μωάμεθ Β'. μερικὰ χωριά διὰ νὰ τὰ νέμεται ὁ τῶς βασιλεὺς τοῦ Κράτους τοῦ Πόντου.

Ὁ Μωάμεθ Β'. ἐκ τῶν ὑψηλῶν αἰχμαλώτων ἐκράτησεν εἰς τὸ χαρμὶ του τὴν σύζυγον τοῦ πρίγκηπος Ἀλεξάνδρου, δευτεροτόκου υἱοῦ τοῦ Δαυὶδ κόρην τοῦ δουκὸς τῆς Μυτιλήνης Γαταλιούζου «ἀλοῦσαι ἐν Τραπεζούντι πολλῶν δὴ καλλίστων καὶ ὠραίων λεγομένην εἰναί». Μαζὺ του ἐπῆρεν ὁ Σουλτᾶνος καὶ τὸ τέκνον της, ὅπως καὶ τὸν ἀτυχὴ διάδοχον τοῦ Ἰωάννου Δ'. τὸν μικρὸν Ἀλέξιον Ε'. καὶ τὴν ὠραίαν πριγκήπισσαν Ἄνναν, κόρην τοῦ βασιλέως Δαυὶδ, τὴν ὅποιαν ὁ Σουλτᾶνος ἔδωκεν εἰς τὸν Ζαγᾶνον τῆς Μακεδονίας. Ὁ νεώτερος υἱὸς τοῦ Δαυὶδ Γεώργιος, ὁ ὁποῖος συνώδευσε τὸν πατέρα του εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν Ἐγνε Μουσουλμάνος.

Ἡ εἰδησις τῆς πώσεως τῆς Τραπεζούντος δὲν ἤργησε νὰ φθάσῃ εἰς τὴν Ταυρίδα. Ἡ ἀτυχὴς Θεοδώρα ἤκουσε μετὰ θαύτατη θλίψη τὸ γεγονός καὶ πικρὸν της παράπονον εὗρεν ἤχῳ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ συζύγου της, τοῦ Οὐζοῦν Χασάν, τὸν ὁποῖον ἔτυπεν ἡ συνείδησις διὰ τὴν ἀνανδρὸν διαγωγὴν του ἐναντι τοῦ συμμάχου του βασιλέως τῆς Τραπεζούντος. Ἀντιλαμβανόμενος, ὅτι ἀργὰ ἢ γρήγορα ὁ Σουλτᾶνος θὰ ἐστρέφετο καὶ ἐναντίον του, ἤρχισε

νὰ προετοιμάζεται στρατιωτικῶς. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν σύζυγον τοῦ Θεοδώραν εἶχε παρορμήσεις καὶ ἀπὸ τὴν Δύσιν, ἰδίως ἀπὸ τὴν Ρώμην καὶ τὴν Βενετίαν, νὰ ἐτοιμάζεται πρὸς πόλεμον. Ἡ Αὐτοκρατορία τῆς Τραπεζούντος ἔπρεπε ν' ἀνασυσταθῆ. Ἡ Θεοδώρα, ἡ ὁποία διετήρησε πάντοτε ἀκμαίαν (τὴν πίστιν της πρὸς τὸ ἔθνικόν της ἰδανικὸν δὲν ἔπαυσε οὐδέ μιὰ στιγμή νὰ ἐνεργῇ πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς δουλωθείσης πατρίδος της. Ὁ θάνατος τοῦ πνευματικοῦ της Ἰνοκεντίου τὴν ἐπέτρην ἐνὸς πολυτίμου συνεργάτου, ἀλλ' ὁ Μητροπολίτης Παγκράτιος τὸν ὁποῖον ὁ νέος κυρίαρχος εἶχεν ὀρίσει ὡς ἐθνάρχην τῶν Ἑλλήνων τοῦ Πόντου, ἦλθεν εἰς ἐπαφὴν μαζὺ της καὶ τῆς ἔστειλε διαφόρους ὁδηγίας περὶ τοῦ τρόπου, κατὰ τὸν ὁποῖον θὰ ἔπρεπε νὰ ἐνεργήσῃ διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ Κράτους τῶν Κομνηνῶν.

Μόλις εἶχε παρέλθει ἔτος ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς κατακτήσεως τῆς Τραπεζούντος καὶ ὁ Οὐζοῦν Χασάν εἶχεν ἀνασυγκροτήσῃ τελείως τὰς στρατιωτικὰς του δυνάμεις. Ἐπίστευεν, ὅτι θὰ ἦτο εἰς θέσιν ν' ἀντιπαραταχθῆ πρὸς τὸν Μωάμεθ Β'. καὶ νὰ τὸν πολεμήσῃ ἀποτελεσματικῶς.

Ἡ Εὐρώπη, ἀργὰ κάπως θέσασα, εἶχεν ἀντιληφθῆ τὸ σφάλμα της ν' ἀφίσῃ ἀβοήθητον τὸ τελευταῖον προπύργιον τῆς Χριστιανικῆς εἰς τὴν Ἀνατολήν. Ἀντιλαμβάνετο τώρα ὅτι ὁ Μωάμεθ Β'. θὰ ἔστρεφεν ἐξ ὀλοκλήρου τὴν προσοχὴν του εἰς τὴν Εὐρώπην. Μετὰ τὴν ἐξέγερσιν τοῦ Οὐζοῦν Χασάν ἐπίστευαν, ὅτι θὰ μπορούσαν νὰ προκαλέσουν ἀντιπερισπασμόν.

(Ἀκολουθεῖ)

(Συνέχεια ἐκ τοῦ χθεςινού)
"Ἐπιτοίχιον ἐνῶ ὁ Μωάμεθ ἤρχος διὰ τὰ πράγματα τῆς Ἀνατολῆς ἐξησφάλισε τὴν ἐν Ἐδρῶν ἐπέκτασιν τῶν ὁρίων τοῦ κράτους του, ὁ Οὐζοῦν Χασάν θρήκε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπεκτείνῃ καὶ αὐτὸς τὸ ἰδικόν του ἐπὶ τοῦ μεγαλύτερου μέρους τῆς Περείας, ἀπὸ Χοραζάν μέχρι τῆς Καραμάνιας, ἡ ὁποία περιλαμβάνουσα τὴν Παμφυλίαν μὲ πρωτεύουσάν τὸ Ἰκόνιον καὶ τὴν Κιλικίαν μὲ πρωτεύουσάν τὴν Σελεύκειαν, ἔθεωρεῖτο ἀπὸ τὸν Μωάμεθ ὡς ἰδική του κτήσις.

"Ἐτσι ἡ ἐνέργεια αὐτῆ τοῦ Οὐζοῦν Χασάν ἦταν μὴ καθαρὰ πρόκλησις κατὰ τοῦ Σουλτάνου. Ὁ Μωάμεθ Β' ἔβλεπεν, ὅτι ἡ προέλασις ἐκείνη τοῦ Οὐζοῦν Χασάν ἀποτελοῦσε ἀπειλήν κατὰ τῆς ἀσφαλείας τοῦ Κράτους του εἰς τὴν Ἀνατολίην. Ἡ σύγκρουσις θά ἦτο μοιραία. Ἄλλ' ὁ ἠγέμεν τῶν Ἀσπροπρόβατων Τουρκομάνων δὲν ἐσταμάτησεν ἕως ἐκεῖ τὰς ἐνεργείας του. Θέλων νὰ ἐπαυροῦσθαι τὸ παλαιόν του σφάλμα καὶ νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν βασιλικὴν του σύζυγον Θεοδώραν ἔγραψε πρὸς τὸν Σουλτάνον ἑπιστολὴν παρ' αὐτοῦ νὰ τοῦ παραχωρήσῃ τὴν Τραπεζοῦνταν.

τὴν ἀπαίτησίν του αὐτὴν ὁ Οὐζοῦν Χασάν ἐστῆριζεν εἰς τὸ ὅτι ἔθεωρεσε τὸν ἑαυτὸν τοῦ νόμιμον διάδοχον τοῦ πενθεροῦ του Ἀυτοκράτορος τῆς Τραπεζοῦντος.

"Ἐνῶ τὰ πράγματα εὐρίσκοντο εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ἡ Θεοδώρα ἔκρινε σκόπιμον νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν θεῖον τῆς Ἀυτοκράτορας Δαυὶδ εἰς τὴν ἐξορίαν του. Καλύτερον μεσάζοντα διὰ τὴν μεταβίβασιν τῶν ἐπιστολῶν τῆς πρὸς τὸν αἰχμαλώτου βασιλέα δὲν μπορούσε νὰ βρῆ ἀπὸ τὸν τέως κρωτοθεσιτάριον Ἀμοιρούτην, ὁ ὁποῖος ἦτο ὁ μόνος τῆς ἀκολουθίας τοῦ Δαυὶδ ποῦ εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ καθύρει τακτικά ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολιν εἰς τὸ Βυζάντιον καὶ τὸ ἀνάπαλιν. Ἐγραφεν ἡ Θεοδώρα εἰς τὸν θεῖον τῆς νὰ φροντίσῃ μὲ κάθε τρόπον νὰ τῆς στείλῃ τὸν μικρὸν Ἀλέξιον Ε', τὸν ἀγαπημένον τῆς μικρὸν ἀδελφὸν εἰς τὴν Περίαν καὶ ἐπισηροφοροῦσε τὸν βασιλέα Δαυὶδ περὶ τῆς ὅλης κινήσεως, ἡ ὁποία ἐγένετο διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Τραπεζοῦντος.

Μόλις ὁ Ἀμοιρούτης ἔλαθε νῶσιν τοῦ περιεχομένου τῶν ἐπιστολῶν αὐτῶν, ἔσπευσε νὰ τὸ ἀνακοινώσῃ εἰς τὸν ἐξαδελφὸν του Μαχμούτ πασάν:

— Νομίζω, τοῦ εἶπεν, ὅτι δὲν μπορῶ νὰ κρατήσω τὸ πρᾶγμα μυστικόν. Εἶναι φανερὰ ἡ ἐπιβουλὴ κατὰ τοῦ Σουλτάνου. Λάβε τὰς ἀποφάσεις σου καὶ ἐνέργησον ὅπως σὺ νομίζεις καλύτερον...

"Ἐκεῖνο ποῦ ἐνόμιζε ὡς καλύτερον ὁ Μαχμούτ ἦταν νὰ μὴ κρατήσῃ τὸ μυστικόν καὶ τὴν εὐθύνην διὰ τὸν ἑαυτὸν του. Ἐσπευσε λοιπὸν ν' ἀναφέρῃ εἰς τὸν Σουλτάνον τὰ συμβάντα καὶ ὁ Μωάμεθ Β'.

συνδύαζον τὰ γεγονότα τῆς Ἀνατολῆς μὲ τὰς ἐνεργείας μερικῶν κρατῶν τῆς Δύσεως καὶ ἔχων τὴν πληροφορίαν, ὅτι ὁ δουλωθεὶς ἑλλησμός ἀπέβλεπε πρὸς τὸν Δαυὶδ ὡς τὸν μέλλοντα Ἀυτοκράτορά του, ἀπεφάσισε, μὲ τὴν συνειθισμένην του γοργότητα, ἀλλὰ καὶ τὴν σκληρότητα ποῦ τὸν διέκρινε νὰ ἐκκαθαρίσῃ ἀμέσως τὴν κατάσταση ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῶν ἀπαιτητῶν καὶ νομίμων διαδοχῶν τοῦ θρόνου τῆς Τραπεζοῦντος. Διέταξε τὴν σύλληψιν καὶ μεταφορὰν εἰς Κωνσταντῖνον τοῦ βασιλέως Δαυὶδ καὶ τῶν οἰκείων του καὶ τὴν ἐκεῖ ἀφροσὸν θανατικὴν τὴν ἐκτέλεσιν. Βεβαίως ἐπροτάθη εἰς τὸν ἀτυχῆ βασιλέα Δαυὶδ ν' ἀλλασποστήσῃ διὰ νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν του, ἀλλ' ὁ Τραπεζοῦντιος ἠγεμὼν ἠρήθη νὰ ὑποστῇ τὸν τελευταῖον αὐτὸν ἐξευτελισμὸν προτιμήσας τὸν θάνατον.

Τοιοῦτοτρόπος ἔπρασεν ὑπὸ τὴν σπάθην τοῦ δημίου αἱ κεφαλαὶ τοῦ βασιλέως Δαυὶδ, τῶν τριῶν υἱῶν του μεταξὺ τῶν ὁποίων συγκαταλέγετο καὶ ὁ ἐξολιμισθεὶς Γεώργιος καὶ τοῦ μικροῦ Ἀλεξίου Ε'.

Μίαν νύκτα σκοτεινὴν καὶ θυελλώδη τῆς 1 Νοεμβρίου 1463 τὰ ἀκέφαλα πτώματα τοῦ βασιλέως καὶ τῶν πριγκίπων ἐρρίφθησαν εἰς μίαν πλατείαν με ἐπιτολήν τοῦ Σουλτάνου νὰ μὴ ταφῶν ἀλλὰ νὰ μείνουν ἐκεῖ καὶ νὰ καταπαράγῃσθαι ἀπὸ τὰ ἔρνεα. Μόνον ἡ χήρα τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ ὁ μικρὸς υἱὸς τῆς, λόγω τῆς ἐξαιρετικῆς τῶν ἰσχυροτήτων, ἐσώθησαν.

Κατὰ τὴν μεταφορὰν ἐπίσης τῶν μελῶν τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας τῆς Τραπεζοῦντος ἀπὸ Ἀδριανούπολεως εἰς Βυζάντιον, καθάρθωσε νὰ διαφύγῃ ὁ τρίτοτοκος υἱὸς τοῦ Δαυὶδ Ἀλεξάνδρος Κομνηνός, ὁ ὁποῖος ἔπειτα ἀπὸ μακρὰς περιπλανήσεις εἰς τὴν Θράκην, ἔφθασε τέλος διὰ μικροῦ ἀλιευτικοῦ εἰς τὴν Μήδειαν καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἐπήγεν εἰς τὴν Ταυρίδα κοντὰ εἰς τὴν ἐξαδέλφην του Θεοδώραν εἰς τὴν ὁποίαν καὶ ἔφερε τὰ τραγικὰ νέα τοῦ χαμοῦ ὀλοκλήρου τῆς οἰκογενείας τῶν Κομνηνῶν.

"Ἄλλ' ἡ τραγικωτέρα προσωπικότης μέσα εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν αἰματηρὰν τραγωδίαν ὑπῆρξεν ἡ δευτέρα σύζυγος τοῦ βασιλέως Δαυὶδ, ἡ Ἀυτοκράτειρα Ἐλένη Καντακουζηνου, εἰς τὴν ὁποίαν ἐγαρίσθη ἡ ζωὴ. Ἡ ἀτυχῆς Ἀυτοκράτειρα παρέστη εἰς τὴν σφαγὴν τῆς οἰκογενείας τῆς καὶ ἀφοῦ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας διεφύλαξε τὰ πτώματα ἀπὸ θεβηλώσεως, τὴν νύκτα ἔσκαψε λάκκους καὶ τὰ ἐθάψε μὲ τὰ ἴδια τῆς χερία.

Μετὰ τὴν σφαγὴν τῶν Κομνηνῶν ἔληξε πλέον καὶ ἡ ἀποστολὴ τοῦ Ἀμοιρούτη εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν. Ἦλθε καὶ ἐγκατεστάθη μονίμως εἰς τὸ Βυζάντιον, πολλαπλῶς ἐβεργηθηθεὶς ἀπὸ τὸν Σουλτάνον, τοῦ ὁποίου ὑπῆρξεν ὑπρέτης τυφλός.

(Ἀκολουθεῖ)

ΘΕΟΔΩΡΑ

Η ΠΡΙΓΚΗΠΙΣΣΑ Ὑ ΠΟΙΤΗΣ

ΣΥΛΤΑΝΑ Ἡ ΑΝΑΤΟΛΙΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ χθεςινού)

"Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ τελευταῖος βασιλεὺς τῆς Τραπεζοῦντος μὲ τὴν οἰκογενεὴν του, τοὺς εὐγενεῖς καὶ τοὺς ἀξιωματοῦχος του, ἔφθασεν εἰς τὸ Βυζάντιον καὶ μετὰ ὀλιγοήμερον ἐκεῖ διαμονὴν ἀπεστάλη εἰς τὸν ὀριστικὸν τόπον τῆς ἐξορίας του, εἰς τὰς ὑπάρειας τοῦ Μέλανος Ὀρους («Καρὰ Μπαλκάν») παρὰ τὸν παραπόταμον τοῦ Ἐβρου Τόνζου, ἢ Τζούτζα, ὅπου παρεχωρήθησαν ἀπὸ τὸν Μωάμεθ Β' μερικά χωριά διὰ νὰ τὰ νέμεται ὁ τέως βασιλεὺς τοῦ Κράτους τοῦ Πόντου.

Ὁ Μωάμεθ Β' ἐκ τῶν ὑψηλῶν αἰχμαλώτων ἐκράτησεν εἰς τὸ χαρμὶ του τὴν σύζυγον τοῦ πριγκίπου Ἀλεξάνδρου, δευτεροτόκου υἱοῦ τοῦ Δαυὶδ κόρην τοῦ δουκὸς τῆς Μυτιλήνης Καταλιούζου «θεοδώρα ἐν Τραπεζοῦντι πολλῶν δὴ καλλιῶν καὶ ὀφραίων λεγομένην εἶναι»...

Μαζὺ τοῦ ἐπήρην ὁ Σουλτάνος καὶ τὸ τέκνον τῆς, ὅπως καὶ τὸν ἀτυχῆ διάδοχον τοῦ Ἰωάννου Δ' τὸν μικρὸν Ἀλέξιον Ε', καὶ τὴν ὀφραίαν πριγκίπισσαν Ἄνναν, κόρην τοῦ βασιλέως Δαυὶδ, τὴν ὁποίαν ὁ Σουλτάνος ἔδωκεν εἰς τὸν Ζαγανὸν τῆς Μακεδονίας. Ὁ νεώτερος υἱὸς τοῦ Δαυὶδ Γεώργιος, ὁ ὁποῖος συνόδερσε τὸν πατέρα του εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν ἐγενε Μουσουλιμάνος.

Ἡ εἰδησις τῆς πτώσεως τῆς Τραπεζοῦντος δὲν ἤργησε νὰ φθάσῃ εἰς τὴν Ταυρίδα. Ἡ ἀτυχῆς Θεοδώρα ἤκουσε μὲ θαύτατη θλίψιν τὸ γεγονός καὶ μικρὸν τῆς παραπόνον εὐρεν ἠχῶ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ συζύγου τῆς, τοῦ Οὐζοῦν Χασάν, τὸν ὁποῖον ἔτυπεν ἡ συνειδησις διὰ τὴν ἀνανδρον διαγωγὴν του ἐναντι τοῦ συμμάχου τοῦ βασιλέως τῆς Τραπεζοῦντος. Ἀντιλαμβανόμενος, ὅτι ἀργὰ ἡ γρήγορα ὁ Σουλτάνος θά ἐστρέφετο καὶ ἐναντίον του, ἤρρισε

νὰ προετοιμάζεται στρατιωτικῶς. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν σύζυγόν του Θεοδώραν εἶχε παραρμηθεὶς καὶ ἀπὸ τὴν Δύσιν, Ἰβίαν ἀπὸ τὴν Ρώμην καὶ τὴν Βενετίαν, νὰ ἐτοιμάζεται πρὸς πόλεμον. Ἡ Ἀυτοκρατορία τῆς Τραπεζοῦντος ἔπρεπε ν' ἀνασταθῆ. Ἡ Θεοδώρα, ἡ ὁποία διετήρησε πάντοτε ἀκαμίαν τὴν πίσιν τῆς πρὸς τὸ ἔθνικόν της ἰδανικὸν δὲν ἔπαυσε οὐτε μίαν στιγμὴν νὰ ἐνεργῇ πρὸς πᾶσαν καταβύθωσιν διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς δουλωθείσης πατρίδος τῆς.

Φωτ. Θεοδώρα
17/18/94
1939